

ANNA FŐHERCEGNŐ: A MAGYAR NŐ

a a mai időkben a magyar nőről akarunk írni, sok oly vonást fogunk a jellemzésében találni, mely a mai kultúrvilág összes asszonyainak és leányainak közös karakterisztikuma. Ez természetes is, mert a civilizáció haladásával az egyes fajok és nemzetek kultúrája is bizonyos fokú egyöntetűséget tüntet fel. Ez az egyöntetűség azonban minden egyes fajnál és nemzetnél különböző fokú és az egészséges, erősfajú nemzeteknél inkább a civilizációra vonatkozik, mint

a kultúrára.

A magyar nő egy igen erős fajhoz tartozik és éppen ezért a civilizáció minden haladását a leggyorsabban sajátította el, de annál nehezebben tud megválni azon évezredes lelki kultúrájától, mely a legválságosabb és a legbékésebb időkben egyaránt leghatalmasabb támaszát, legszebb erényét képezte mindenkor. Hogy a mai magyar nőt jellemezni és megérteni lehessen, vissza kell mennünk a múltba, egészen addig az időkig, amikor a magyarok hatalmas törzsei Árpád és társvezérei alatt a Duna-medencében mint honfoglalók meg nem jelentek.

Az akkori idők történetíróinak feljegyzései nem igen rokonszenves módon jellemzik a honfoglaló magyarokat: vad, barbár, civilizálatlan népnek tüntetik fel, mely kóborló, harcias csoportjaival egyúttal Isten kezének súlyos csapásait is jelenti országaikra nézve. Csodálatosképpen még a legutóbbi idők történet- és néprajzírói között is vannak olyanok, akik egészen természetellenes és nem éppen a tudományos alaposágnak megfelelő következtetéseket vonnak le a sok száz évvel ezelőtt a magyarokról felállított ellenséges érzületű szentenciákból és bizony még ma is

találunk oly külföldi modern néprajzi munkákat, melyek egészen hamis, a valóságtól messze eltérő és sokszor igen rosszindulatú jellemzést tartalmaznak a magyarokról és így a magyar nőkről is. Sok néprajzi író még annyi fáradságot sem vesz magának, hogy a helyszínen, Magyarországon szerezzék be tanulmányi anyagát és megelégszik azon kétes értékű és bizonytalan forrásokkal, melyeket a könyvtárak néhány poros könyvében talál. De annál szebb, rajongóbb és melegebb hangnemben írtak és írnak azon komoly kutatók, akik itt tartózkodtak a magyarok közt és megismerték, megszerették, megcsodálták ezt az életerős, lovas, kitűnő erényekben oly gazdag nemzetet.

A gigantikus küzdelmek, a sorscsapások láncolata, a magyarok nemzeti életének mindújabb veszélyei olyan értékes, ritka jellem- és szellemi tulajdonságokkal megáldott női nemet termeltek ki a magyar ősanyák öléből, melynek hiányával a magyar faj ma már talán nem is léteznék.

Kezdve a honfoglalás idejétől egészen az utolsó évekig, kevés megszakítással folyton kard volt a magyarok kezében és ezen tény bizony igen *mély* nyomokat hagyott a magyar nő lelki struktúrájában is. Okos, bátor, a kardtól vissza nem riadó, hallatlanul erős életösztönnel bír a magyar nő, aki éppen azért, mert oly igen gyakran látja övéit a halálos veszedelmekben, önfeláldozó, kimélyült, csodálatosan magasztos szeretettel szenteli magát családjának. A sok küzdelem és balsors, mely a magyarokat évezredes létezésük óta érte, bensőségesen vallásossá, erényekben gazdagokká, érzéseikben megbízhatókká nevelte a magyar nőket. Szellemi képességeiket ezen küzdelmek csak fokozni voltak képesek és leleményes, eszes lényekké tették, akik minden szokatlan helyzetbe hamar beletalálták magukat és elhárították a családi életük békességére törő külső és belső zavarokat. Emellett a magyar nő mindig vígkedélyű, kedves, szerény, jólelkületű maradt, aki a legválságosabb napokban sem vesztette el lelki egyensúlyát és áldást jelentett veszedelmekkel és gondokkal küzdő férjére és fiaira. A magyar nő lelke tele volt mindig dallal, hol pattogó, az életörömtől duzzadó, pajkos és kedvesen egyszerű énekekkel, hol az érzéseiben, a végtelen keleti sivatagokba visszanyúló, titokzatosan mélabús dallamokkal. A magyar nép egyszerű leányaiból, akik a mezőkön, vagy akár a gyárakban dolgoznak, szintúgy mint a városi asszonyokból és leányokból eleven erővel tör elő a dal és ez a dal kíséri a magyarokat majd egész életükön át. Akinek a lelkébe az Isten ennyi dalt rejtett, annak igazán értékesnek és jónak kell lenni – és ez a magyar nő. Az elmúlt idők magyar asszonyait és leányait sok neves dalköltő énekelte meg, de igen sok történész és néprajzbúvár emelt könyveiben halhatatlan emléket nekik. A világháborút megelőző békés időszakban, – amidőn a női nemre nézve eljövendő új korszak már mind erőtelje-

sebben kezdett kibontakozni, amidőn az életkörülmények és a megváltozott szellemi és lelki igények kényszerítették az asszonyokat és leányokat, hogy a szűk családi keretből kilépve, az élet nyílt porondján is megállják helyüket, – a magyar nő lelki és szellemi értékei nem maradhattak ismeretlenek a világ figyelme előtt. A dal, melyet isteni kéz helyezett a magyar nő szívébe, azon művészet, mely az emberi erényeket és gyarlóságot a színpadon tükrözi vissza, oly képviselőket talált a magyar nők között, kiknek ragyogó tehetsége és művészete az egész világot gyönyörködtette. A magyar nők szorgalmas és hallatlanul ügyes kezei oly csodás iparművészeti cikkeket készítenek, melyeket az egész világon ismernek és elismernek. De a tudományos pályákon is ritka értékű nők szereztek elévülhetetlen érdemeket. A világ titokzatos méhében új korszak volt kialakulóban és a mi magyar asszonyaink és leányaink finom érzéssel, de a múlt kedves tradícióinak nagyratartásával minden zavar és zökkenő nélkül irányították be az új élet iránytűjét.

Ami szépet és dicsőt a történészek és régi krónikások az ezer esztendő alatti harcokkal, küzdelmekkel, megpróbáltatásokkal kapcsolatban el tudtak mondani a régi magyar nőről, azt a mai kor magyarjai csodálattal, áhitattal, de egyben büszke és meglegedett örömmel tudták ráruházni a mi napjainkban élő női generációra is. A világháború és az azt követő forradalmak oly megpróbáltatásoknak tették ki a magyar nőt, oly emberfeletti munkát raktak vállaira, oly küzdelmet kellett folytatnia családjáért, szeretteiért és saját léteért, mely a történelemben alig találja párját. Becsülettel, kitartóan, kitűnő ésszel és kiváló erényeivel meg tudott felelni teljes mértékben a történelmi idők hivatottságának és ezt nemcsak mi magyarok, de az el nem fogúit külföldiek is elragadtatással kénytelenek elismerni. A háború és a forradalmak rendellenes és felforgató légköréből keletkezett mérgező és a lelket eltorvasztó eszmék és kilengések, melyek sok más nemzetnél borzalmas pusztítást vittek végbe a lelkekben és a családi életet alapjaiban rázkódtatták és támadták meg, a magyar nő lelkében nem voltak képesek oly elváltozásokat előidézni, melyek veszélyt jelentettek volna jellemére, erényeire, a családi élet tiszta légkörére. A magyar nő évezredek alatt kitermelt lelki kultúrájában rejlő erők oly ellentállóvá tették a modern idők kétesértékű, sőt veszélyesen mérgező eszméivel, tévtanaival szemben, hogy a magyar nemzet jövője, mely elsősorban a család nemzetfentartó erejéből táplálkozik, megrendíthetetlenül biztosítva van.

A magyar nő él és fejlődik minden balsors és veszély dacára, megőrzi hagyományos lelki értékeit és erényeit, kedves, szívhezszóló lelkületét, a család iránti rajongó szeretetét, lángoló hazaszeretetét és a szebb jövőbe vetett tántoríthatatlan hitét. Mély vallásos érzülete átsegíti a nehéz napok lelki kínjain és a lelkében kitermelt páratlan értékek támaszt

jelentenek számára azon Golgotán, melyet a magyar népnek, az isteni gondviselés kifürkészhetetlen akaratából porig lesújtva, megalázva, kirabolva és megcsonkítva, a mai időben járnia kell. De a magyar nő az ország jövőjét is jelenti és az a nép, melynek asszonyai és leányai az emberfeletti megpróbáltatások és kísértések közepette lelki erejüknek és mérhetetlen értéküknek oly nagyfokú tanújelét adták, mint a magyar nő, - az a nép, ha porig is van sújtva, - fel fog támadni, nagy lesz, viruló és boldog!

